

Titel

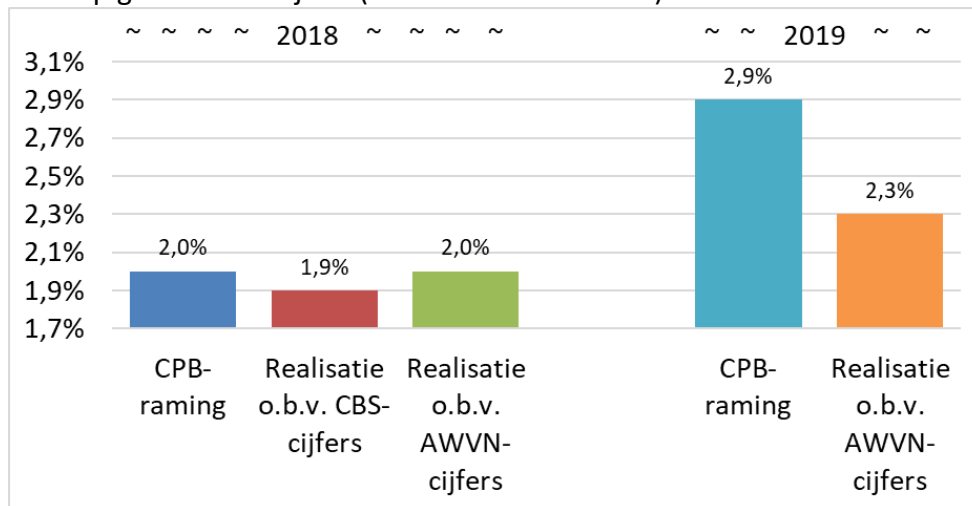
AWVN: gerealiseerde cao-loonstijging voor 2019 blijft nog achter bij CPB-ramingen, maar loopt op in recente cao-akkoorden

Samenvatting

Cao-loonstijging in de marktsector:

- 2018: CPB raamt 2,0%, huidige realisatie volgens CBS-cijfers: 1,9% en volgens AWWN-cijfers: 2,0%
- 2019: CPB raamt 2,9%, huidige realisatie volgens AWWN-cijfers: 2,3%

Figuur 1: Ramingen van de cao-loonstijging in de marktsector in 2018 en 2019 (CPB) en voorlopige realisatiecijfers (berekend door AWWN)

Werkgeversvereniging AWWN komt uit op een gemiddelde cao-loonstijging van 2,0% op jaarbasis voor het kalenderjaar 2018 en van 2,3% voor 2019 op basis van alle cao's die tot nu toe in de marktsector zijn afgesloten.

Het Centraal Planbureau (CPB) raamt een cao-loonstijging in de marktsector van 2,0% op jaarbasis voor het kalenderjaar 2018 en van 2,9% voor 2019.

De AWWN-berekening wijkt iets af van die van de CPB-raming omdat AWWN geen rekening houdt met eenmalige uitkeringen en AWWN uitgaat van realisatiecijfers en niet van een raming¹. De cao-loonstijging op jaarbasis geeft antwoord op de vraag wat de gemiddelde cao-loonstijging per werknemer is. Dat levert een ander antwoord op dan de vraag die AWWN gebruikelijk beantwoordt met de publicatie van de gemiddelde cao-loonstijging op twaalfmaandsbasis (op www.cao-kijker.nl): "Wat is de trend in recente cao-akkoorden"? AWVN-benadering van de geraamde cao-loonstijging in de marktsector in 2018

¹ Deze verschillen worden aan het einde van deze tekst nader toegelicht.

CPB publiceert de cao-loonstijging op jaarbasis voor de marktsector (tabel 1). De meest recente CPB-raming bedraagt voor 2018 2,0% (regel 1 in tabel 1). Op grond van de meest recente CBS-data uit Statline berekent AWWN op basis van de maandgemiddelden uit de maanden januari t/m juli 2018 dat de cao-loonstijging in 2018 naar verwachting uit zal komen op 1,9% op jaarbasis (regel 2 in tabel 1). Dit kan twee dingen betekenen:

- 1) De cao-loonstijgingen van het CBS zullen de komende maanden iets stijgen om gemiddeld op de 2,0% van het CPB uit te komen, of
- 2) Een neerwaartse bijstelling van de CPB-raming.

Gezien de AWWN-realisatiecijfers van 2,0% lijken hogere CBS-maandcijfers in de loop van dit jaar het meest waarschijnlijke scenario.

Met de AWWN-database van cao-akkoorden kan AWWN deze CPB-raming en CBS-realisatie benaderen. Hiervoor kijkt AWWN naar de cao-loonstijging van de 1,8 miljoen werknemers met een cao die doorloopt over heel 2018 (zie regel 3 in tabel 1). De gemiddelde contractloonstijging voor deze werknemers bedraagt volgens AWWN 2,0% op jaarbasis. Dit is een voorlopig gemiddelde, gebaseerd op alle tot nu toe in de marktsector afgesloten cao's. Zodra meer werknemers een nieuwe cao zullen krijgen die na 2018 expireert, kan deze uitkomst wijzigen. Het gaat om een naar werknemers herwogen gemiddelde. De grootste cao waarvoor de contractloonstijging vastligt is de Bouw&Infra².

Als we alleen kijken naar cao's die in het cao-seizoen 2018 tot stand zijn gekomen³ (regel 4 in tabel 1), dan is de uitkomst eveneens 2,0%. Met andere woorden: cao-akkoorden afgesloten in het 2018-seizoen kennen in 2018 een even hoge contractloonstijging als afgesloten akkoorden uit 2017.

Tabel 1: Contractloonstraming op jaarbasis voor 2018 en 2019 in de marktsector

	Omschrijving	2018	2019	Bron
1	CPB-raming marktsector	2,0%	2,9%	cMEV d.d. 16-8-2018
2	CBS-realisatiecijfer*	1,9%	n.v.t.	Cao-kijker o.b.v. CBS Statline jan. t/m augustus 2018
3	AWVN-realisatiecijfer	2,0% (1,75 mln wns.)	2,3% (0,5 mln. wns.)	AWVN-berekening d.d. 15-9-2018 o.b.v. alle cao's die na 2018/ 2019 expireren
4	Idem o.b.v. alleen 2018- akkoorden	2,0% (0,6 mln. wns.)	2,7% (0,3 mln. wns.)	Idem als 3 o.b.v. recente cao's (afgesloten in het 2018-seizoen)

* Het CBS publiceert iedere maand de contractloonmutatie ten opzichte van een jaar geleden. AWWN berekent het gemiddelde van deze (maximaal) 12 mutaties in een bepaald kalenderjaar om de gemiddelde contractloonstijging van dat jaar te benaderen⁴.

AWVN-benadering van de geraamde cao-loonstijging in de marktsector in 2019

² Er is zijn nog twee grotere cao afgesloten: de Horeca en Retail Non Food. Maar voor deze cao's ligt de contractloonstijging op het moment van afsluiten niet vast. In deze tweejarige Horeca-cao, bijvoorbeeld, krijgen werknemers 2x1% +2x inflatiecorrectie. Deze cao's blijven buiten de analyse.

³ Bij cao-seizoen 2018 gaat het grofweg om alle cao's die een afsluitdatum en/of een ingangsdatum hebben vanaf 1 december 2017.

⁴ Dit is niet zoals het CBS het jaarindexcijfer berekent. Het CBS berekent de gemiddelde jaarindexcijfers op basis van niet-afgeronde maandelijks indexcijfers. Uiteindelijk wordt van de afgeronde gepubliceerde indexcijfers per jaar het ontwikkelingscijfer per jaar berekend.

De meest recente CPB-raming bedraagt voor 2019 2,9% (regel 1 in tabel 1). Met de AWWN-database van cao-akkoorden kan AWWN deze CPB-raming benaderen. Hiervoor kijkt AWWN naar de cao-loonstijging van de bijna 0,5 miljoen werknemers met een cao die doorloopt over heel 2019 (zie regel 3 in tabel 1). De gemiddelde cao-loonstijging voor deze werknemers bedraagt volgens AWWN 2,3% op jaarbasis. Zodra meer werknemers een nieuwe cao zullen krijgen die na 2019 expireert, kan deze uitkomst wijzigen. Ook voor 2019 is de grootste cao waarvoor de cao-loonstijging vastligt de cao Bouw&Infra. Als we alleen kijken naar cao's die in het cao-seizoen 2018 tot stand zijn gekomen (regel 4 in tabel 1), dan is de uitkomst 2,7%. Met andere woorden: cao-akkoorden afgesloten in het 2018-seizoen kennen in 2019 een hogere cao-loonstijging dan alle cao-akkoorden in de marktsector (2,3%, zie regel 2 in tabel 1). Deze 2,7% komt al dichterbij de CPB-raming voor 2019 (2,9%).

AWVN-benadering van de cao-loonstijging in alle cao's (markt en publieke sector) in 2018

Begin januari 2019 zal het CBS het jaargemiddelde van de cao-lonen publiceren voor 2018, berekend op basis van niet-afgeronde maandelijkse indexcijfers van de cao-loonstijgingen voor januari t/m december 2018. Op grond van de meest recente CBS-data uit Statline verwacht AWWN op basis van de maandgemiddelden voor de maanden januari t/m augustus 2018 dat het CBS zou uitkomen op een cao-loonstijging van 1,9% (regel 1 in tabel 2). Met de AWWN-database van cao-akkoorden kan AWWN deze CBS-realisatie benaderen. Hiervoor kijkt AWWN naar de cao-loonstijging van de 3,3 miljoen werknemers met een cao die doorloopt over heel 2018 (zie regel 2 in tabel 2). De gemiddelde contractloonstijging voor deze werknemers bedraagt volgens AWWN 1,8% op jaarbasis. Zodra meer werknemers een nieuwe cao zullen krijgen die na 2018 expireert, kan deze uitkomst wijzigen. Als we alleen kijken naar cao's die in het cao-seizoen 2018 tot stand zijn gekomen (regel 3 in tabel 2), dan is de uitkomst 1,7%. Met andere woorden: cao-akkoorden afgesloten in het 2018-seizoen kennen in 2018 een iets lagere cao-loonstijging dan afgesloten akkoorden uit 2017.

Tabel 2: Contractloonramingen op kalenderjaarbasis voor 2018 en 2019, marktsector en publieke sector

		2018	2019	Bron
1	CBS-realisatiecijfer	1,9%	n.v.t.	Cao-kijker o.b.v. CBS Statline jan. t/m juli 2018
2	AWVN - realisatiecijfer	1,8% (3,3 mln. wns.)	2,7% (0,9 mln. wns.)	AWVN-berekening d.d. 15-9-2018 o.b.v. alle cao's die na 2018/ 2019 expireren
3	Idem o.b.v. alleen 2018- akkoorden	1,7% (1,6 mln. wns.)	2,9% (0,8 mln. wns.)	Idem als 2 o.b.v. recente cao's (afgesloten in het 2018-seizoen)

AWVN-benadering van de cao-loonstijging in alle cao's (markt en publieke sector) in 2019

Met de AWWN-database van cao-akkoorden kan AWWN een schatting maken wat op dit moment de cao-loonstijging is voor 2019. Hiervoor kijkt AWWN naar de cao-loonstijging van de 0,9 miljoen werknemers met een cao die doorloopt over heel 2019 (zie regel 2 in tabel 2). De gemiddelde cao-loonstijging voor deze werknemers bedraagt volgens AWWN 2,7% op jaarbasis. Zodra meer werknemers een nieuwe cao zullen krijgen die na 2019 expireert, zal deze uitkomst kunnen wijzigen. De cao-loonstijging in alle cao's (2,7%) ligt hoger dan de cao-loonstijging in de marktsector (2,3%, zie regel 3 in tabel 1). Dit betekent dat de cao-loonstijging in de publieke sector hoger ligt dan in de marktsector.

Als we alleen kijken naar cao's die in het cao-seizoen 2018 tot stand zijn gekomen (regel 3 in tabel 2), dan is de uitkomst 2,9%. Met andere woorden: cao-akkoorden afgesloten in het 2018-seizoen kennen in 2019 een hogere cao-loonstijging dan afgesloten akkoorden uit 2017 (2,7% uit regel 2).

Methodiek en verschillen t.o.v. CPB

Het CPB raamt de contractloonstijging volgens de CBS-berekeningswijze. Hierbij wordt onder andere gewerkt met overloop (een contractloonstijging van 3% per 1 juli 2018 telt voor zes maanden mee in de contractloonstijging voor 2018 en de rest (1,5% in dit geval gaat als overloop naar 2019) en is sprake van een naar werknemers herwogen gemiddelde. De CPB-raming is gebaseerd op de cao's waarvoor de contractloonstijging vastligt voor een specifiek kalenderjaar, en hanteert voor de ontbrekende cao's een formule die onder andere is gebaseerd op inflatie en werkloosheid.

AWVN verzamelt gegevens van alle cao's in Nederland. Op basis van de eigen cao-data kan AWWN min of meer de CPB-ramingen reproduceren. Als we naar de contractloonstijging op jaarbasis in de cao's die na een specifiek kalenderjaar expireren en het gemiddelde voor de marktsector herwegen naar aantal werknemers, benaderen we de contractloonstraming van het CPB. Het grootste verschil is dat AWWN eenmalige uitkeringen buiten beschouwing laat, terwijl het CPB deze meeneemt in de cao-loonberekeningen⁵. Een tweede verschil is dat de AWWN-benadering van de contractloonstijging op jaarbasis alleen de realisatie betreft en geen complete raming. In de AWWN-benadering gaat het om de gerealiseerde contractloonstijging op grond van de op dat moment bij AWWN bekende cao's. Cao's die in de loop van het kalenderjaar expireren (of al zijn geëxpireerd) laat AWWN buiten beschouwing. Ten slotte kunnen afwijkende aantallen cao-werknemers leiden tot (iets) andere uitkomsten.

⁵ Het CPB volgt de CBS-rekenmethode waarbij de eenmalige uitkering over het algemeen verspreid wordt over de looptijd van de cao. Eenmalige beloningen die ter compensatie van het uitblijven van een loonsverhoging worden gegeven, worden opgevoerd aan het begin van de looptijd van de cao en afgevoerd zodra de loonsverhoging in de salaristabel gegeven wordt.

Rekenvoorbeeld

In tabel 3 staat bij wijze van voorbeeld een rekenvoorbeeld. Stel dat er tot nu toe drie cao's tot stand zijn gekomen die expireren na 2018 en na 2019.

Dan is de gemiddelde cao-loonstijging op twaalfmaandsbasis gelijk aan 2,11%. Dit is een ongewogen gemiddelde, elk cao-akkoord is even belangrijk. Als AWWN publiceert over cao-loonstijging, is dit normaal gesproken het gebruikte loonbegrip waarmee AWWN de vraag beantwoordt wat de trend is in dit cao-seizoen. Met andere woorden: cao-onderhandelaars spreken in nieuwe cao-akkoorden een cao-loonstijging af van gemiddeld 2,11%.

De cao-loonstijging op twaalfmaandsbasis wordt verkregen door de som van de nieuwe cao-loonstijgingen te herrekenen naar een fictieve periode van 12 maanden. Zo wordt de totale cao-loonstijging in de tweejarige cao van ABN AMRO 2,0% op twaalfmaandsbasis, de 7% in de driejarige cao van RDW 2,33% en de 6% in de driejarige cao Bloembollenhandel 2,0%. Het twaalfmaandsbasiscijfer zegt meestal iets over de cao-loonstijging in de toekomst. Dat geldt helemaal als het gaat om een cao waarvan de afsluitdatum ligt voor de ingangsdatum (Bloembollenhandel).

De cao-loonstijging op jaarbasis levert meestal een andere uitkomst op, tenzij het gaat om een eenjarige cao ingaande per 1 januari en met één cao-loonstijging per 1 januari (of een tweejarige cao ingaande per 1 januari met twee cao-loonstijgingen per 1 januari). In tabel 3 is de ABN AMRO hiervan een voorbeeld.

Uit tabel 3 blijkt dat de RDW en Bloembollengroothandel een cao-loonstijging op jaarbasis kennen die anders is dan op twaalfmaandsbasis. Bij de cao Bloembollengroothandel moet voor 2018 ook nog rekening worden gehouden met de overloop uit een cao-loonstijging uit de vorige cao.

De cao-loonstijging per kalenderjaar is een naar werknemers herwogen gemiddelde. In de gemiddelde cao-loonstijging voor 2018 telt de 2,0% van de ABN AMRO 17.000 keer mee, de 1,5% van RDW 1.500 keer en de 1,75% van de Bloembollenhandel 1.300 keer. De som wordt gedeeld door het totaal aantal werknemers (hier: 17.000+1.500+1.300). Het herwogen gemiddelde komt dan uit op 1,95% voor 2018, met andere woorden: werknemers gaan er gemiddeld 1,95% in cao-loon op vooruit in 2018.

Tabel 3: Voorbeelden van AWWN-berekening van de cao-loonstijging*

Cao-akkoord	Afspraken over cao-loonstijging in het nieuwe cao-akkoord	Twaalfmaands-cijfer	Jaar-basis 2018	Jaar-basis 2019
ABN AMRO (17.000 wns.) 1-1-2018 tot 1-1-2020 (24 mnd.) d.d. 31-1-2018	4% in 24 maanden: +2% per 1-1-18 +2% per 1-1-19 Overige beloningsafspraken: eenmalige uitkering van €1.000 in februari 2018.	2,00%	2,00% <u>0,00%+</u> 2,00%	0,00% <u>2,00%+</u> 2,00%
RDW (1.500 wns.) 1-1-2018 tot 1-1-2021 (36 mnd.) d.d. 11-7-2018	7% in 36 maanden: +3% per 1-7-18 +2% per 1-7-19 +2% per 1-1-20 Overige beloningsafspraken: eenmalige uitkering van €450 in januari 2019 en van €750 in juli 2020).	2,33%	1,50% 0,00% <u>0,00%+</u> 1,50%	1,50% 1,00% <u>0,00%+</u> 2,50%
Bloembollen-groothandel (1.300 wns.) 1-7-2018 tot 1-7-2021 (36 mnd.) d.d. 1-6-2018	6% in 36 maanden: +2% per 1-7-18 +2% per 1-7-19 +2% per 1-7-20 Vorige cao: +1,5% per 1-7-17 Toelichting: Bij de berekening van deze loonsverhoging per 1 juli 2018, geldt een minimale verhoging van €550 per jaar.	2,00%	1,00% 0,00% 0,00% <u>0,75%+</u> 1,75%	1,00% 1,00% 0,00% <u>0,00%+</u> 2,00%
Gemiddelde cao-loonstijging		2,11% (ongewogen)	1,95% (herwogen)	2,04% (herwogen)

*Noot: de werknemersaantallen zijn fictief.

